

**Grafológiai Intézet
Budapest
2005.**

SZAKDOLGOZAT

A BALKEZES ÍRÁSMÓDOK VIZSGÁLATA, ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Konzulens: Hamperger Anita

**Szőke Csilla
2005.**

Tartalomjegyzék	
Bevezető - választásom	2
Balkezesség	3
Agyféltekék funkciói	4
A balkezesek írástanítása	7
Balkezes írásmódok	8
Balkezes írást jellemző jegyek	9
A vizsgálat lényege	10
A vizsgált csoportok adatai, jellemzői	12
A vizsgált jegyek megjelenése az írásmintákban	14
Értékelés	18
5 személyiségkép	21
Irodalomjegyzék	39
Mellékletek	40

Bevezető - választásom

Kisgyerekkorom óta foglalkoztatott a balkezesség, holott a családban akkor még nem fordult elő balkezes személy. Később kiderült, hogy édesapám fiatalon eltörte a jobb könyökét, így ha mást nem is, hitelesen aláírni megtanult balkézssel is. Aztán a férjem balkezes volt, és a fiam is balkezes lett. Nekem már szerencsém volt, mert be tudtam szerezni olyan dolgokat, melyekkel egyszerűbbé tettem a gyerekek a bal kéz használatát. Érdekes módon sok mindent meg tud tenni jobb kézzel is, valamint bal kézzel jobb kezes „szerszámok” használatával is. Egyetlen eltérés, hogy jobb lábbal rúgja a labdát.

Mikor elkezdtem a grafológiát tanulni, már akkor felmerült bennem, hogy a szakdolgozatomat a balkezes témára alapozom.

Hosszú gondolkodás után sikerült döntésre jutnom, és meghatározni vizsgálatom tárgyát: a horgas és toló v. alultartással írt írások összehasonlítása, mely azokra a jegyekre terjed ki, melyeket többnyire bal kézzel írt írásokon tapasztalhatunk.

Vajon igaz, és valóban más jellemzi a különböző kéztartással íródott írásokat? Melyik típusú írásmód fejezi ki leginkább a balkezes jegyeket?

20-20 írásmintát gyűjtöttem. Eredetileg a kétfajta írásmóddal történt írást ugyanazon személytől kívántam beszerezni. A balkézssel író személyek meglepődtek kérésemen, és tájékoztattak arról, hogy túlnyomó többségük nem tud többféleképpen írni. (ezen elgondolkozva rájöttem, hogy én, mint jobbkezes sem tudnék többfajta kéztartással írásmintát produkálni) Ezért minden írásminta más-más személytől származik. Ennek ellenére a dolgozat témájának a lényege az íróeszköz tartását tekintve nem változott, 20 írásminta horgastartással készült, 20 pedig toló, ill. alultartással íródott.

Balkezesség

A dolgozat elméleti része a balkezességről szól, az agyféltekék funkciójáról, a bal kézzel történő írás tartásmódjairól, a balkezes írás tanításáról, az írás grafológiai jegyeiről.

Lényegében ma már jobbkezes civilizációról beszélünk, ezért általánosan elfogadott az élet területén, így az írásban is a balról jobbra haladás. Így elég nehéz dolguk van azoknak, akik bal kézzel írnak. Mivel kevesebben vannak, furcsának tűnnek, írástanításukkor talán ezért is többen foglalkoznak azzal, hogy egy balkezes hogyan tartsa az íróeszközt. Megoszlanak a vélemények arról, hogy tanítsák-e a tollfogást, testtartást, papírtartást, mert számukra nem csak a vonalak, betűk írása a fontos, hanem, hogy utána ne maszatolják el, valahogyan kikerüljék a már leírt, lerajzolt, alkotott művet, bármi legyen is az. Amennyiben „csak” rajzol, akkor könnyebb dolga van, megteheti, hogy jobbról balra halad.

Magyarországon jelenleg nem „tiltják” a balkéz használatát, de még 15-20 évvel ezelőtt is sok szülő, sőt tanár sem engedte a kisiskolást bal kézzel írni tanulni. Az a felfogás járta, hogy a balkezesek nem jobbra tartóan írnak, mint a „többség”, a jobbkezesek, hanem balra tartóan, ráadásul tükörrírással. (Ez utóbbit valóban „könnyen” tudják produkálni a bal kézzel írók.)

Pedig már kisgyerekkorban kialakul a bal kéz dominanciája, játékokhoz nyúlás, rajzolás, kanálfogás. Amennyiben ezt tapasztaljuk, nem szabad ráerőltetni a gyereket a jobb kéz kizárólagos használatára, abból csak egyéb, súlyos problémák adódhatnak.

Sokáig úgy tartották, hogy a gyerekkori dadogás kialakulását az átszoktatás okozhatja. Ennek ellentmond, hogy nem minden átszoktatott balkezes dadog, illetve, a nem átszoktatott, tehát balkezét használó balkezes is dadoghat. Ezért azt a feltételezést szűrték le, hogy a dadogást a bal agyfélteke kevésbé erős beszéddominanciája okozhatja. Így igazolódhat az az állítás is, hogy nem a balkezesek, hanem inkább a vegyes dominanciájúak esetén alakul ki dadogás, mivel az agyféltekék „küzdenek” a dominancia elnyeréséért. (Diane Paul: Balkezesek kézikönyve)

Biológiailag a két agyfélteke közül az ellenkező oldal, a jobb oldal a domináns. Azt szükséges megemlíteni, hogy a balkezesség nem azonos a baloldali dominanciával. Rendelkezhet jobbkezes is baloldali dominanciával, azaz a bal szem, fül, láb a domináns, de írásra a jobb kezét használja.

A balkezűség előfordulásáról való vélekedés a történelem során sokat változott.

Eleinte a kőszerszámok, pattintott kővek nem különböztek egymástól, mindkét kézzel használatba vehették. Pl. a vágásra használatos pattintott kőnek mindkét fele éles, vágásra alkalmas volt.

Úgy vélik, hogy az idő előrehaladtával, a fegyverek használata miatt alakult át a jobb kéz dominánssá. A bal „egyhelyben” tartotta a pajzsot. Miért pont a bal? Mert a szívet védte a támadástól. A jobb kéz fejlődött mozgásban a fegyver tartása, mozgatása miatt.

Felmerül a kérdés, vajon örökölhető-e? Kutatásokkal igyekeztek kimutatni, hogy balkezes és jobbkezes szülők gyerekei milyen arányban lesznek balkezesek. Egyes eredmények azt bizonyították, hogy a balkezes szülőknek nagyobb százalékban lesz balkezes leszármazottjuk. Más eredmények pedig azt támasztották alá, hogy annak ellenére, hogy mindkét szülő balkezes, több mint 50% esetében a gyerekek jobbkezesek. Az öröklődés lehetőségét az egypetéjű ikrek vizsgálatával is próbálták kimutatni. Mint látható, az örökléssel kapcsolatban változatos hipotéziseket állítottak fel, melyek közül még egyik sem került bizonyításra. (Blakesdale: Kinder sind Kinder 12.old) (F. Visnyei Irma – Gulyás Jenő István – Katona Ágnes – Vékony Györgyi: A grafológia alaptankönyve 2. 193.old.) (Dr. Agárdi Tamás – Dr. Szidnai László: A grafológia kézikönyve 202.

Balkezesség szerzhető baleset v. születési rendellenesség esetén is, azaz a bal kezének a használatára kényszerül valaki a jobb kezének funkcionális kiesése miatt. Ilyen esetekben más fogyatékoság, sérülés, betegség is jelentkezhet. Ezt „patológias balkezesség”-nek hívják. Egyes nézetek szerint a beszédfejlődés kialakulásával is „sérülhetett” a jobb agyfélteke fejlődése. Mivel a beszédmozgások irányító központja, amely a beszédhez szükséges, a bal agyféltekének egy részén helyezkedik el, így a beszéd miatt ez az oldal a fejlettebb, dominánsabb. Ezzel kapcsolatban vannak ellentétes, ill. nem egyetértő álláspontok is, azaz, hogy a beszédalképség az agy domináns féltekéjében fejlődik ki.

Továbbá, akadnak vélemények, melyek szerint a kezesség és a beszéddominancia nincsenek összefüggésben egymással.

Az ellenvéleményeknek az ad okot, hogy vizsgálatok, kutatások eredménye alapján megállapították, hogy a jobbkezeseknél a beszéddominancia szinte mindegyiküknél a bal féltekében van, ugyanakkor a balkezeseknél mindössze a vizsgált személyek felénél helyezkedik el az ellentétes agyféltekében. (Diane Paul: Balkezesek kézikönyve 83.old.)

Megemlíteném még, hogy akad olyan vélemény is, mely szerint „a beszéd és az absztrakt gondolkodás... egyidősek a munkavégző jobb kéz használatával – melyet a bal félteke vezérel és a bal félteke természetes képzelőereje visszaszorult, hogy helyet adjon a verbális kommunikációnak” (Diane Paul: Balkezesek kézikönyve, 84. old. Deglin elmélet)

A balkezességet a tesztoszteron hormon koncentrációjával is magyarázzák. A fiú embriókban erősebb, és hat az agyféltekék fejlődésére. (Genschwind és Behan elmélete)

A magzat méhen belüli fekvése is befolyásolja az agyféltekék fejlődését, ezáltal a kézdominancia kialakulását. (Erichman elmélet)

Napjainkban e két utóbbi elméletet tekintik leginkább elfogadottnak, bizonyíthatónak a balkezesség kialakulásának folyamatával kapcsolatban. (F. Visnyei Irma – Gulyás Jenő István – Katona Ágnes – Vékony Györgyi: A grafológia alaptankönyve 2. 193.old.)

Mint már említettem, attól, hogy valaki balkezes vagy jobbkezes, nem biztos, hogy minden kettős szervét is ugyanígy használja. Annak ellenére, hogy valaki bal kézzel ír, lehet, hogy jobb szem-, fül-, v. lábdominancia jellemzi. És természetesen ez fordítva is előfordulhat, hogy egy jobbkezes személy bal lábbal rúgja a labdát. Ezért sok kutató nem fogadja el a teljes egyoldali dominanciát.

Agyféltekék funkciói

Kezeinket az ellenkező agyféltekék irányítják. Agyunknak megközelítőleg mindössze 1/10-ét használjuk.

A két agyféltekét a kérgestest választja el, ugyanakkor közvetítő funkciót is ellát. A balkezes és a „kétkezes” emberek agyi kérgesteste fejlettebb, mint a tisztán jobbkezeseké. Ha a két agyfélteke között megszüntetik ezt a kapcsolatot, akkor elválik az érzékelés és az észlelés. Egy ilyen műtéten átesett személy, ha bal kézzel megfog egy tárgyat, melyet nem lát, nem tudja megmondani róla, hogy mi az, ugyanakkor később mégis rá tud mutatni egy ugyanolyanra.

„...ha a jobb agyfelet távolítják el (és a bal egészséges), akkor a beszéd gyakorlatilag ép marad, de kissé robotszerű lesz. A szavak jelentésartalmát az illető megérti, de a képes beszédet, az intonáció jelentését és az emocionális színezetet nem fogja fel. „ (Blakeslee1982/Kinder sind Kinder 65.old.)

A két agyfélteke nem egyforma, a bal nagyobb a másiknál. Ennek a méretbeli különbségnek a működésben azonban nincs jelentősége. Az agyféltekék eltérő, de egymást kiegészítő, egymással együttműködő tulajdonságokkal bírnak.

A baloldali agyfélteke funkciói:

- beszédközpont
- időérzékelés
- zene komponálás
- kontroll, ellenőrzés
- emlékezeti funkciókon belül a kódolás
- ÉN-tudat
- normális észlelés
- a logikus, analitikus és lineáris gondolkodásmód felelőse
- érzelem területén a hanglejtés érzékelése
- hangmagasság
- Wittling elmélete szerint arousal kontroll
- veszélyinger
- baloldalon alacsonyabb a fájdalomküszöb

A jobboldali agyfélteke funkciói:

- térkezelő
- időtlen
- muzikalitás
- tenni vágyás
- emlékezet funkcióin belül: előhívás
- asszociálás
- intuitív, koncepcionális elképzelések irányítója
- kevésbé racionális

(Diane Paul: Balkezesek kézikönyve 83-89.old)

Néhány érdekesség az agyféltekék funkcióinak megnyilvánulásairól:

Autóvezetésnél a balkezeseknek komoly gondot okoz a visszapillantó-tükör használata, de a lábdominancia is előtérbe kerül a pedálok használatánál. Bár a féltekefejlétséggel térkezelésük (ld. fent: jobb agyfélteke: térkezelés) jobbnak bizonyul, problémák adódhatnak a térlátásban baloldali szemdominancia esetén. A sebességváltó használata is komoly gondot okozhat.

Ezt igazolja a tájékozódás zavara is. A jobb/bal polaritás használata, érzékelése is nehézséget okoz, ezért a balra vagy jobbra fordulási instrukció esetén gyors reakcióként az ellenkező oldalt is választhatják.

Szintén a térkezeléssel, térérzékeléssel kapcsolatos az építész szakma. A fentiek ellenére eredmények azt mutatják, hogy ebben a szakmában dolgozók között magas a balkezesek aránya. Jobban kiigazodnak azokban a labirintusokban, amelyek a térérzékelést tesztelik.

Kutatásra indított embereket az is, hogy sok balkezes végez személyzeti munkát. Ezt a jobb agyféltekének az intuitív, vizuális feldolgozásával indokolják, mert ez által a balkezesek tele vannak ötletekkel, fesztelenül természetesen, mely ebben a munkakörben kimondottan előnyükre válik.

Egy amerikai képzőművész oktatásai során érzékelte a rajzolás esetén a jobb féltekei dominancia előnyét. Merthogy „a rajzkészséget az határozza meg, hogy a verbális, analitikus bal féltekéről a hangsúly áttevődik a térérzékelő, holisztikus jobb féltekére”. Ennek felfedezése után kidolgozott olyan tematikát, mely segítségével könnyebben tudta oktatni

tanítványait. Köztudottan sok a balkezes képzőművész. Bizonyították, hogy a primitív népek művészei között is magas volt a balkezesek aránya.

Kimutatták, hogy egy tömegből az arcot a jobb agyféltekénk segítségével ismerjük fel, így kimondható, hogy a balkezesek inkább az összességet, a teljes egészet érzékelik. A bal félteke az arc egyéni vonásait, a részleteket ismeri fel. (Diane Paul: Balkezesek kézikönyve 70., 208. és 249-250. old.)

Arról, hogy a lakosság hány százalékát teszik ki a balkezesek, különböző adatok állnak rendelkezésre, egészen 1-30%-os intervallumtól 15-20%-osig. Az arány ilyen egymástól eltérő intervalluma, különbözősége jelzi, hogy földrajzi területenként is nagy eltérések adódnak. A balkezességet fokozatokkal is jelölik, megneveznek „nagyon gyenge” balkezestől kezdve a „nagyon erős balkezes”-ig 5 fokozatot. A fejletlenebb, harmadik világbeli országok esetében azt mondják, hogy több a balkezes, mint a civilizált amerikai, európai államokban. (Diane Paul: Balkezesek kézikönyve 63.old.) (Blakeslee1982/Kinder sind Kinder 17.old)

A fejlett társadalmakban jelenleg valószínűleg R.C.Oldfield (az Edingburghi-i Egyetem Beszéd és Kommunikáció kutatócsoportjának vezetője) 1971-ben közzétett tanulmányát használják arra, hogy megállapítsák a kialakult kézdominanciát. A dominancia eldöntésére megadott feladatok bonyolultnak tünnek, ezért végül kérdés-listát állítottak fel, mely alapvetően 20 kérdést-állítást tartalmazott, a szűkített változata pedig 10-et. Ezeket nevezzük: edinburghi-i lista bővített és szűkített változatának. Mindkét lista domináns helyen, azaz elsőként szerepelteti az írást és a rajzolást, mint olyan tulajdonságot, amelyet, ha bal kézzel végez a személy, akkor balkezesként jellemzik. Ez a köztudatban is így van, az balkezes, aki balkézzel ír, rajzol. (a fociban például a bal, mint rugó láb, nincs kapcsolatban a balkezességgel.) (F. Visnyei Irma – Gulyás Jenő István – Katona Ágnes – Vékony Györgyi: A grafológia alaptankönyve 2. 190.old.)

A balkezesek írástanítása

A balkezesek írástanítása is gondos odafigyelést igényel.

A „Kinder sind Kinder” című mű szerzői írják többek között:

A balkezes gyermeknek az írástanulásnál nehezebbre esik a helyes kéztartás kialakítása, mivel automatikusan a jobb kézzel író társai kéztartását igyekeznek tükörképszerűen másolni, mint annyi más tevékenységet is. Az írásnál az írószer fogása nemcsak a kéztől függ, hanem a gerinc, hát, kar, váll, nyak is közrejátszik abban, hogy hogyan mozgassuk az íróeszközt. Ezért ajánlatosnak tartották, hogy már a kezdetekkor megmutassák a balkezes gyerekeknek a helyes kéztartást. (nem tudom, hogy tanítják-e jelenleg, de a dolgozatom anyaggyűjtése során rengeteg balkezessel beszéltem, és úgy éreztem, hogy mindenkinek „saját” kialakult kéztartása van, nem tudja máshogy fogni a tollat. A jobbkezesek is különbözőképpen fogják az írószerszámot, mindenki egyénileg. Lehet, hogy van olyan balkezes, aki azért küszködik az írással, mert iránymutatásra lett volna szüksége írástanuláskor a helyes kéztartásra vonatkozóan, ugyanakkor lehet, hogy akad olyan is, akire „ráerőltettek” valamiféle tartást, ami neki mégsem jó, és ezért okoz gondot számára az írás. Ez egy újabb kutatási lehetőséget is felvet, természetesen akkor, ha az írásmódot tanítják)

Balkezes írás technikájánál a következőkre kell figyelni. Idézet a könyvből (48.old):

- a.) pszichológiai előkészítés
- b.) a testtartás: a tanuló egyenesen, kissé előrehajolva üljön a test középvonalától (orr, csigolyák) írás közben sem jobbra, sem balra nem kell hajlítani a testet és a fejet.
- c.) A papír a test középvonalától balra fekdjön, a jobb oldali alsó lapszél legyen a legmélyebben.
- d.) A füzet hajlatának úgy kell elhelyezkednie, hogy a vállból induló kar és kézmozgás párhuzamos legyen a füzet vonalával. Az írás folyamatát a bal váll irányítja.
- e.) golyós-vagy filctoll alkalmazása az íráshoz.
- f.) A kéz a kisujjon támaszkodik, mely könnyen csúsztható írás közben
- g.) Az ujjak mindig maradjanak az írás szintje alatt. Így nem maszatolódnak el a betűk, és a balra lévő fényforrás jól megvilágítja az írást
- h.) A testközépvonalat jobbra ne lépje át a tanuló. A füzetet nem szabad jobbra csúsztatni, el kell kerülni a természetellenes fej- és kézizületi mozgást. Bal felé, az óramutató irányába csúszthatja a füzetet a gyermek.
- i.) El kell kerülni a következőket:
 - a bal váll emelése,
 - a bal könyök előretolása (a csigolyák görbe tartása miatt!)
 - „írás fentről lefelé” (a szöveg árnyékolt- ezért maszatos lesz, az írásmozgás lassú és fárasztó)

Balkezes írásmódok

3 féle alaptartásformát különböztetnek meg.

HORGASTARTÁSnál, az író a csukló megemelésével vezeti a ceruzát a sorvonal felett, és ez által nem tolja, hanem húzza az íróeszközt, és rálát az addig írtakra. Javaslat is megjelent arra vonatkozóan, hogy célzottan tanítsák a horgas kéztartást. Más vélemény szerint ezt a fajta kéztartást idegrendszeri eredetű jelzésnek tekintik. Összefüggésbe hozták a beszédközpont kialakulásával, mert a vizsgált balkezeseknél hasonló arányban jelentkezett a horgastartás és a bal féltekei beszéddominancia.

Mások ezt a fajta tollfogást kicsavart kéztartásnak tekintik, és az írástanítás hibájával kötik össze.

(Megjegyzés: a dolgozatírásra készülésem során többször is azt olvastam, hogy a balkezesek többsége ezt a fajta írásmódot használja. Ennek ellentmond tapasztalatom. Nagyon nehezen „gyűlt” össze a 20, horgastartással író balkezesem. Továbbá, akik horgastartással írtak, azok erősen tiltakoztak a másfajta tolltartás ellen. Ugyanakkor, akik toló-, vagy alultartással írtak, azok – a témám ismerete után - szívesen próbálkoztak horgastartással is írni pár szót, de csak az érdekesség kedvéért.)

A **TOLÓTARTÁS**nál a bal kézzel író személy csuklója kb. 45 fokos szöget zár be a papír bal oldalával, a kézfejét merőlegesen behajlítja a csuklójához viszonyítva, így a keze merőleges az írt sorra is. Tolja az íróeszközt a papíron, áthaladva a már leírtakon. Így már nem látja az írást, amikor áthalad rajta, továbbá az addig leírtakat el is maszatolhatja.

ALULTARTÁSnál a kézfej a csukló vonalát folytatva egyenes, ezáltal egységesen kb. 45 fokos szöget zárnak be a papír bal oldalával, és az írt sorral is. A kéz a leírt sor alatt halad. Ezért hasonló a helyzet a tolótartáshoz, a különbség, hogy a maszatolás elkerülhető, de a kézfej miatt ebben az esetben sem látható a már leírt szöveg.

Az íróeszközt a két utóbbi esetben tolja a balkézzel író személy, amely sérüléseket okozhat mind a papír felületén, mind az írvonalakban, mely esetleg nem függ össze az adott írásjel tartalmi jelentésével, mindössze a papír és az íróeszköz minősége miatt adódik. (Balkezesek kézikönyve: 180.old. Enstrom kutatásai): Enstrom két fő írásmódszert vizsgált (a horgastartást és a tolótartást). A horgastartáshoz 9 változatot talált, a másikhoz hatot. Vizsgálatai eredményeként azt javasolta, hogy a tanárok igyekezzenek átszoktatni a horgastartással írókat arra az (általa) egyetlen elfogadható módszerre, amikor a papír bal felé dől, és a csukló mozgását semmi nem akadályozza. Guiard és Millerat 1984-es tanulmánya a balkezesek kéztartásáról részletesen foglalkozik a horgastartással. Feltételezték, hogy a horgastartás annak az eredménye, hogy a balkezes nem tudja megakadályozni a papír mozgását, miközben tolja az íróeszközt, ezért alkalmazza inkább a horgastartást. Ezért balkezes írás grafológiai vizsgálatánál feltétlenül szükséges tudni - lehetőség szerint látni is, - hogy az illető milyen kéztartást használ.

Balkezes írást jellemző jegyek

Magyarországon Románné Goldzieher Klára foglalkozott balkezesek írásával.

Kutatásai arról is szóltak, hogy a balkezesség fellelhető-e az írásban, még ha át is szoktatták a személyt jobbkezes írásra.

A „balkezes” jellegeket többek között a következőkben foglalta össze: kisebb íráskészség, alacsonyabb írásszínvonal, gátoltabb, monoton írás, mesterkélttség, csökkent lendület. (F. Visnyei Irma – Gulyás Jenő István – Katona Ágnes – Vékony Györgyi: A grafológia alaptankönyve 2. 196.old.)

W. Barna Erika úgy vélekedik, hogy amennyiben a balkezes könnyedén ír, és jobbra dönti a betűket, abban az esetben ugyanúgy értelmezhetőek a szimbólumok, mint a jobbkezes írásnál. Az alultartásnál kialakuló baldőlést ugyanúgy lehet értelmezni, mint a jobbkezeseknél a jobbdőlést. Ha azonban emellett szögek, szűkítések jellemzik az írást, akkor baltendencia szerint kell értelmezni. Ezért a dőlésből vonatkoztatható megállapításokat mindenképpen a szabadjegyek vizsgálatával, értelmezésével összhangban kell megtenni. (W. Barna Erika: Beszél az írás 208.old.)

Eddigi megállapítások szerint a balkezességre jellemző írásjegyek:

Dőlés: - alultartásnál balra, horgastartásnál jobbra, tolótartásnál többfajta

Baltendencia (alul nyitott oválok, visszakanyarodó végvonal)

Balról induló felső szárak

Jobbról balra történő áthúzás (t-áthúzás, z-betű)

Ékezetek: pl. mozgásiránya alulról felfelé, bekötése nem a következő betűhöz kapcsolódik

Kötetlen, szkript írás

Egyszerűsödő felső hurkok, alsó zóna

Egyenetlen, hullámos sorvezetés

Szabálytalan szótávolság

Egyenetlen nyomaték, sebesség

A vizsgálat lényege

Szaktervezés témája a balkezesek által használt „standard” írásmódok között esetleg előforduló különbségek feltárása. Ehhez azokat a jeleket emeltem ki, melyek alapvetően megkülönböztethetik a balkezes írást a jobbkezesétől. Ezek alapján hasonlítottam össze a különböző írástípusokkal írt írásokat. A toló- és alultartással írókat egy csoportba vettem, mivel pl. a papír elhelyezkedése miatt nehéz elkülöníteni ezt a kétfajta írásmódot.

Néhány különbség, amely megjelenhet egy jobb kézzel, illetve balkézzel írt írás között:

A jobbkezes 'húzza' az írószerszámot, a balkezes általában „tolja” (kivétel, ha a balkezes felülről fogja az íróeszközt). A „húzás” balról jobbra, illetve fentről lefelé történik. A „tolás” letről felfele, valamint jobbról balra, azaz ellenkező irányt mutat.

Ez a jelenség egyrészt a vonalak minőségére lehet hatással, melynél azt vizsgálják, hogy - a mozgáskoordináció következményeként - általában a felfele irányuló vonalat vékonyabban, a lefele menő vonalat pedig vastagabban képzi az író.

Másrészt az írás sebessége is sokban függhet attól, hogy merre halad az íróeszköz feje. Húzni könnyebb, ezért gyorsabb a mozdulat, mint tolás esetén.

Továbbá a betűk kialakításánál is jelentősége lehet, hogy mely irányból kezdi az író személy a betű, vagy írásjel képzését, mind vertikális, mind horizontális szempontból. Ugyanakkor a „húzás-tolás” véghezvitelkor a betűképzés során a betűk dőlése is változhat. Ezek a megnyilvánulások külön is értelmezhetőek, ugyanakkor összetetten is van jelentőségük a tendencia meghatározásában, hogy bal- vagy jobbtendencia jellemzi-e az írást.

A dőlésre azonban a papír elhelyezkedése is befolyással lehet, hiszen ha elforgatják valamelyik irányba, akkor módosul a papír és a test által bezárt szög.

A grafológia a betűk összekötésének folyamatosságát is fegyelembé veszi. Vizsgálja, hogy egy szón belül hány betű kötődik egymáshoz folyamatosan, tollfelemelés nélkül. A betűk folyamatos leírása is nehézségeket okozhat a balkezesnek, attól függően, hogy látja-e amit írt, vagy sem.

Szabályosnak tekintjük az írást, amennyiben a leírt szöveg közepén és végén is megközelítőleg ugyanolyan értékeket mérünk, mint az első harmadában. A balkezes erősen koncentrálni az írásra, hogy olvasható legyen és esetleg arra is figyelnie kell, hogy ne maszatolja el. A jobbkezes kevésbé szembesül ezekkel a problémákkal.

Kérdőív kitöltését is kértem a balkéz mindennapi használatára vonatkozóan. Érdekel, hogy az írásmintát adó személyeknek mennyire szükséges használniuk a jobb kezüket a gyakorlatban. A számítógéphez kapcsolódó egérhasználatot külön kiemelttem, mert tapasztalatom szerint sok balkezes vagy jobb kézzel használja az egeret, vagy balkézzel, de a gombok jobbkezes funkcióját meghagyva. (a kérdőív mellékletként csatolva)

A fentieket összefoglalva, dolgozatomban szempontjából a következő értelmezéseket vizsgáltam:

Vonalminőség

Sebesség

Irány I: horizontális, vertikális

Irány II: dőlés

Irány I+II: tendencia

Kötöttség

Szabályosság

Normál írásnak (jobbkezes írás esetén) a kissé jobbra dőlő, azaz 75-85 fokos írást tekintik, ezért az írásminták vizsgálatakor ezt az értéket veszik alapnak, azaz az adott jelentéstartalomnál a kiegyensúlyozottságot, a középpontot jelenti.

Az álló írás, amely 90 fok, már a balra dőlő írás jelentéseit is tartalmazza.

A vizsgált csoportok adatai, jellemzői

A következő táblázat mutatja, hogy a vizsgált írásmódokat milyen százalékban használják nemek, és kor szerint, valamint, hogy szükségesnek érzik-e a papír elforgatását jobbra, vagy balra. A táblázatban látható a végzettség megoszlása középfokú és felsőfokú végzettségre vonatkozóan. Továbbá százalékos megoszlásban mutatkozik meg, hogy hányan használnak szemüveget, illetve hányan szednek olyan fajta gyógyszert, amely hat az írásképre. Minden esetben a fő szempont a dolgozat témáját tekintve az írásmódra vonatkozik, azaz a különbség, vagy hasonlóság ennek alapján értelmezhető.

	tolo-, alultartás %	horgastartás %
nő	70	40
férfi	30	60
20-40	70	95
40-60	30	5
középfokú végzettség	65	60
felsőfokú végzettség	35	40

szemüveg	35	45
gyógyszer	20	5
papír balra dől	5	40
papír áll	65	50
papír jobbra dől	35	10
Jobb kézzel végzett tev. van	55	35
Jobb kéz: egér	20	30

Az általam vizsgált személyekre vonatkozó adatok szerint több a női balkezes, és közülük inkább a toló-, vagy alultartást választották írásmódnak. A kevesebb arányban szereplő férfiak közül azonban kicsit dominánsabb a horgastartásos írásmód.

A kor szerinti megoszlásban látható, hogy a fiatalok között több a balkezes, mint a középkorúaknál. Ez annak a következménye is lehet, amelyet a balkezességről szóló elméleti anyagban is írtam, hogy 15-20 évvel ezelőtt tiltották a bal kézzel történő írást. Sajnos napjainkban is előfordul, hogy a szülő tiltakozik gyermeke balkezessége ellen, és erővel átszoktatja a jobb kezének használatára. Szerencsére a modern pedagógia már segíti is a balkezes gyermekeket.

Végzettség tekintetében kis arányban több a középfokú végzettségű személy, a különbség nem számottevő.

A papír jobbra vagy balra történő elforgatását a toló-, és alultartásnál kevésbé tartják szükségesnek, horgastartásnál már többen döntenek balra a papírt az írás megkönnyítésére.

A vizsgált jegyek megjelenése az írásmintákban

Táblázatok és értékelésük

Toló- és alultartással írt írásminták statisztikai összesítése a vizsgált grafológiai jegyek tükrében I.

	balra fent	középen	jobbra fent	
írástömb	3	2	1	jobbra középen
	balra lent	középen lent	jobbra lent	2
	6	1	6	
	erősen balra	balra	enyhén balra	álló
Dőlés		3		7
	enyhén jobbra	jobbra	erősen jobbra	
	2	4	4	

	kötött	kötetlen
kötöttség	12	8

	igen	nem
szárdominancia	18	2

	jobbtendencia	baltendencia	változó
ováltendencia	3	7	10

	tapadó	normál	telt	KZ-ben kötött
felső hurkok	7	13	1	10
	tapadó	normál	telt	AZ-ben kötött
alsó hurkok	3	12	3	2

	fentről le	lentől fel
ékezetek	17	3

	balról jobbra	jobbról balra	változó
t-áthúzások	8	9	3

Toló- és alultartással írt írásminták statisztikai összesítése a vizsgált grafológiai jegyek tükrében II.

	hiányzó	AZ-ból indul	
kezdővonalak	16	5	
	hiányzó	visszakanyarodó	AZ-ben végződő
végvonalak	10	1	4

	bal	kiegyenlített	jobb
tendencia	2	8	10

	éles	mázolt
vonalminőség	8	12

	szabályos	enyhén szabálytalan	szabálytalan
szabályosság	12	6	1

Az összesítő táblázat mutatja, hogy egyes grafológiai jegyek milyen megoszlásban szerepelnek a toló-, ill. alultartással írt írásmintákban.

Az írástömb dominánsan a papír aljára kerül.

Tanulmányaim szerint ezeknél az írásmódoknál az álló, ill. balra dőlő írás a jellemző. A kapott 20 minta közül álló írással készült 7 db, azaz 1/3-a az írásoknak. A többi, 65% egyenletesnek mutatkozik a balra, enyhén jobbra, jobbra, illetve erősen jobbra dőlő írások között.

Több a kötött írás, mint a kötetlen.

Az írásokra a szárdominancia a jellemző.

Az ováltendencia változó. Azaz az írások felére az a jellemző, hogy az adott írásban az ováloknál egyaránt fellelhető a bal- és a jobbtendencia is.

Mind a felső, mind az alsózónás hurkok többnyire a normál kategóriába sorolhatóak. A felsőzónás hurkok közül a tapadó hurok is dominánsnak mondható, valamint, hogy a középzónában kötöttek. Az ékezeteket az írások 85%-ban, azaz 17-ben fentről lefele húzták, a tanult módnak megfelelően. Mindössze 3-an húzták letről felfele.

A t-áthúzásoknál bebizonyosodnak a tanultak, többen húzták jobbról balra, azaz ellenkezőleg, mint ahogyan tanítják.

A kezdő- és végvonalak nagyrészt hiányoznak. Esetenként változóak, azaz megjelenik a hiányzó, a rövid, a hosszú, az alsózónából induló, ill. érkező vonal, melyek közül egyik sem domináns az adott írás szempontjából.

Az írás egészére vonatkozó tendencia általában kiegyenlített, vagy jobbtendencia.

A vonalminőség inkább mázolt, mint éles, amely adódhat a vonalak formázásából.

A szabályosságot az írásmintát adó személy saját maga által meghatározott, az írás első harmadában mért standard-re vonatkozóan vizsgáltam. A szabályosság a meghatározó ezekre az írásmintákra.

Horgastartással írt írásminták statisztikai összesítése a vizsgált grafológiai jegyek tükrében I.

	balra fent	középen	jobbra fent
írástömb	8	2	2
	balra lent	középen lent	jobbra lent
	4	1	3

	erősen balra	balra	enyhén balra	álló
Dőlés				2
	enyhén jobbra	jobbra	erősen jobbra	
	1	13	4	

	Kötött	kötetlen
kötöttség	10	10

	Igen	nem
szárdominancia	17	3

	jobbtendencia	baltendencia	változó
ováltendencia	6	6	8

	Tapadó	normál	telt	KZ-ben kötött
felső hurkok	8	12	1	10
	Tapadó	normál	telt	AZ-ben kötött
alsó hurkok	7	7	4	2

	fentről le	lentől fel	
ékezetek	14	5	25.minta: vízszintes, balról jobbra

	balról jobbra	jobbról balra	változó
t-áthúzások	10	8	2

	Hiányzó	AZ-ből indul
kezdővonalak	18	6

Horgastartással írt írásminták statisztikai összesítése a vizsgált grafológiai jegyek tükrében II.

	Hiányzó	visszakanyarodó	AZ-ben végződő
végvonalak	11	1	

	bal	kiegyenlített	jobb
tendencia	6	6	8

	éles	mázolt
vonalmínőség	8	12

	szabályos	enyhén szabálytalan	szabálytalan
szabályosság	12	7	1

A horgastartással írt írásminták esetében az írástömbök dominánsan balra fent helyezkednek el. Ez a 20 minta közel felére érvényes.

Ezekre az írásokra a jobbra dőlés jellemző. Megjelenik 2 db álló írás is, melyeknél az az író személyek balra döntik a papírt. Azonban, ha a többi írásmintánál is figyelembe veszem a papír elhelyezkedését, ugyanúgy előfordul balra dőlő papír esetén a jobbra dőlő írás, mint az erősen jobbra dőlő írás. Így nem a papír elhelyezkedése határozza meg azt, hogy az írás miért álló.

A kötött, illetve kötetlen írásmód egyenlő arányban jelenik meg.

Az írások magas hányadát, 85%-át a szárdominancia jellemzi.

Az ováltendencia inkább változó, azaz egy adott íráson belül nem mutatkozik erősebben a jobb-, vagy baltendencia.

A felsőzónás hurkoknál a normál a jellemző, bár sok tapadó hurok is akad. Érdekeség, hogy egyes írásokon belül pl. az „l” betű képzése normál hurkos, az összes többi felsőzónás hurok pedig tapadó. Így a statisztikai összesítésben mindkét helyen szerepel. Az alsőzónás hurkoknál kiegyenlített az arány az adott írásra jellemző normál, és a tapadó között.

Ékezetek szempontjából az írások $\frac{3}{4}$ -énél fentről lefele húzták az ékezetet, úgy, ahogy tanítják.

A t-áthúzások esetében kicsivel többen képezték a vonalat jobbról balra, mint balról jobbra.

Kezdő, és végvonalak dominánsan hiányoznak. A végvonalak esetében sok volt a változó, de az adott írás szempontjából egyik sem meghatározó.

Az írások tendenciájára leginkább a jobbtendencia a jellemző.

A vonalmínőség mázoltnak mondható, mely a vonalak képzéséből is adódhat.

A szabályosságot szintén a saját maguk által meghatározott standar-hoz viszonyítva vizsgáltam. Ezeknél az írásmintáknál is a szabályosság a jellemző.

Értékelés

A balkezes írásban megjelenő legfontosabb jegyek összehasonlítása

Balkezes jegyek	MEGLÉTE			
	TOLO-, ALULTARTÁS		HORGASTARTÁS	
	db	%	db	%
DÓLÉS				
balra	3	15		
álló	7	35	2	10
enyhén jobbra	2	10	1	5
jobbra	4	20	13	65
erősen jobbra	4	20	4	20
KÖTÖTTség				
kötött	12	60	10	50
kötetlen	8	40	10	50
SZÁRDOMINANCIA				
igen	18	90	17	85
nem	2	10	3	15
OVÁLTENDENCIA				
jobbtenencia	3	15	6	30
baltendencia	7	35	6	30
változó	10	50	8	40
HURKOK				
FZ tapadó	7	35	8	40
AZ tapadó	3	15	7	35
ÉKEZET				
lentről fel	3	15	5	25
fentről le	17	85	14	70
t-áthúzás				
jobbról balra	9	45	10	50
balról jobbra	8	40	8	40
változó	3	15	2	10
KEZDŐVONALAK				
hiányzó	16	80	18	90
VÉGVONALAK				
hiányzó	10	50	11	55

TENDENCIA				
baltendencia	2	10	6	30
kiegyenlített	8	40	6	30
jobbtendencia	10	50	8	40
SZABÁLYOSSÁG				
szabályos (saját standard megtartása)	13	65	12	60
enyhén szabálytalan	6	30	7	35
szabálytalan	1	5	1	5

A két táblázatot összevetve, dolgozatomban témáját tekintve a következőket állapítottam meg: Az írásmintát adó személyeknek több mint a fele használja a jobb kezét is egyéb tevékenységekre, amelyeket mint balkezesek, úgy gondolnánk, hogy azt is bal kézzel tennék. Ezek közé tartozik az evés, mely során a kést és villát úgy használják, mint a jobbkezesek, valamint egyéb technikai eszközök használata esetében is, mint pl. vágás ollóval, vagy késsel, barkács-szerszámokkal végzett munkafolyamatok.

Mindössze egyharmaduk irányítja az egeret jobb kézzel.

Az írástömbök elhelyezkedése a papíron balra és jobbra tolódik, a középen elhelyezés nem jellemző.

Dőlés szempontjából a toló-, ill. alultartással írt írásminták nagy része álló írás, a horgastartással készültek nagy része, 65%-a jobbra dőlő. Ez a különbség számottevő.

Kötöttséget tekintve a horgastartással írók kevésbé kötik össze folyamatosan a betűket, mint a toló-, ill. alultartással.

A tanultak szerint a balkezes írásmódokra a szárdominancia a jellemző. Ezt igazolják az eredmények is, a toló- és alultartással írók esetében 90%-ban jelentkeznek, a horgastartás esetén is hasonló az eredmény, 85%.

Az ováltendenciát tekintve a változó a jellemző, azaz az adott írásban mind a bal-, mind a jobbtendencia megjelenik, egyik sem számottevően. A horgastartásnál a fennmaradó írásoknál egyforma arányban jelentkeznek a bal-, ill. jobbtendencia.

A felső- és alsózónás hurkok megjelenése nem mutat jelentősebb különbséget a vizsgált írásmódok összehasonlításakor.

Az összehasonlító táblázat azt mutatja, hogy a vizsgált írásoknál az ékezetek esetében domináns a fentről lefele húzott vonal, amely megegyezik az iskolában tanultakkal. A horgastartással írók kicsivel többször, 10%-al többen, alkalmazzák a lentről felfelé történő képzést, mint a másik csoportban szereplők. A 25. sz. írásmintánál minden ékezetet vízszintesen húzott a duktör, így ebbe a kategóriába nem lehetett besorolni.

A t-áthúzásokat inkább jobbról balra húzzák, a tanult módhoz viszonyítva ellenkező irányban. A balról jobbra irányuló írásmódban megegyezik a százalékos arány a két csoportra vonatkozóan, mindkét esetben 40%-uk így ír. Tehát az eredmények tekintetében erős hasonlóságot mutat a statisztika.

A kezdő-, és végvonalak tekintetében szintén a hasonlóság jegyei fedezhetőek fel, mindkét csoportra a hiányzó vonalak a jellemzőek. A horgastartással írók ebben az esetben egy kicsivel, 5-10%-al többen nem írnak kezdő-, ill. végvonalat.

Az írások egészére vonatkozó tendenciában a horgastartással írt minták esetében 20%-al több a baltendenciás írás, mint a másik csoportban. A jobbtendencia pedig 10%-al többször jelenik meg a toló-, ill. alultartással írt írásokban. A tendencia egészére vonatkozóan azonban az írásokra a jobbtendencia a jellemző.

Az írások nagy része szabályos, ennek aránya mindkét csoportban szinte megegyezik, a különbség mindössze 5%, ezért a hasonlóság itt is fennáll.

Összefoglalva a kapott adatokat, a balkezes írásmódok tekintetében kevés esetben fordul elő lényeges különbség a horgastartással, azaz felülről történő írással írt írások, és a toló-, ill. alultartással írt minták között. Hasonlóak az eredmények az írástömbök elhelyezése, a szárdominancia, ováltendencia, hurkok, ékezetek, t-áthúzások, valamint a szabályosság tekintetében. Ezeken belül ugyan az ékezetek, a t-áthúzások vizsgálatakor megjelent némi eltérés, de a különbség nem számottevő. Látható eltérés a dőlésben, a kötöttségben valamint a tendenciában mutatkozik.

5 személyiségkép

Személyiségkép a 15. sz. írásmintához

Mentális képességek

Az író személy célirányos, optimista gondolkodású, gondolkodási sebessége általában gyors. Néha lassítja le az akaratit kontroll, mely esetben megfontoltsága kerül előtérbe. Az új információkra való nyitottsága változó. Amennyiben a már meglévő adatokra, tapasztalatokra vonatkozik, akkor befogadó, érdeklődő. A teljesen új helyzetek esetén óvatosabb. Leginkább akkor nyitott, ha az információk saját személyét érintik

Helyzetfelismerése jó. Felismeri a számára szükséges információkat, és megfelelően tudja szelektálni, ehhez mérten lényeglátási képessége is megfelelő, azonban az érzelmek befolyása miatt változó. Általában jól fel tudja mérni, hogy mely adatok szükségesek az adott területen, és melyekre kell kevesebb figyelmet fordítani. Amikor érzelmei sodorják, akkor erre a fajta szelekcióra nem fordít figyelmet.

Gondolkodásmódja egyaránt analízáló, kisebb részekből összeállító, valamint szintetizáló, az egészet egyből átlátó, érzelmei hatása ezen a területen is igen erős. Néha előfordul, hogy részeket felismer, de az összefüggések átlátása már nehézségekbe ütközik. Ugyanakkor van, hogy nem szükséges számára az apró részletek ismerete, azok hiányában is átlátja az egész folyamatot. Ez leginkább olyankor kerül előtérbe, amikor már ismert helyzettel találja szembe magát.

Struktúrázó képessége fejlesztendő. Ahhoz, hogy megfelelően tudja rendszerezni a dolgokat, felállítani a helyes sorrendet, több időt szükséges fordítani az adott terület megismerésére.

Analízáló gondolkodásmódja révén a következtető képessége is inkább analógiákra, tényyszerűségekre épül, mint összefüggésekre. Kombinatív képessége a már ismerős helyzetek újra felhasználásában mutatkozik, melyet logikájának köszönhetően jól tud alkalmazni.

A kommunikációban jellemző erős motivációja miatt saját megszólalásaira hajlamos aránytalanul nagyobb hangsúlyt fektetni beszélgetőpartnereihez képest. Mondanivalóját szereti és tudja gyorsan és érthetően továbbítani a külvilág felé, de az ellenkező irány, a másokra való odafigyelés, mások meghallgatása már kevésbé foglalkoztatja.

Kontrolltevékenységén erősíteni szükséges. Igyekszik kontrollálni önmagát, tevékenységeit, de erős érzelmi irányítottsága miatt nehezen tudja véghezvinni.

Érdeklődés

Érdeklődés területén humán beállítódása némileg erősebb mint a reál. Szeret emberek között lenni, de mégis igyekszik magát távol tartani a közösségtől az előre nem látható váratlan események miatt. Leginkább önmaga előtérbe helyezése esetén jelentkezik a humán területhez, az emberekhez való kötődése.

Inkább gyakorlati, mint elméleti beállítódás jellemzi. Az ötletek, feladatok gyakorlati végrehajtásában szívesebben vállal szerepet, mint a tervek elkészítésében. Adott feladat kivitelezéséhez a külvilág felé azt közvetíti, hogy megfelelő önbizalommal, határozottsággal rendelkezik.

Érdeklődését, figyelmét a külső benyomások, ingerek eltérítik, megállásra készítetik, zavarják. Amennyiben olyan feladatot kell megoldania, melyhez erős koncentráció szükséges, célszerű zárt környezetet biztosítani magának, hogy külső hatások ne érijék. Jobban érdeklik a szerteágazó, változatos feladatok.

Jó tanulási képességekkel rendelkeznek. A megszokott, sztandard ismeretszerzési típusokat kedvelik, azokat hamar elsajátítják. Leginkább a gyakorlattal kapcsolatos területek keltik fel érdeklődésüket.

Problémamegoldás

Problémamegoldás esetén kreativitása a mindennapok, a gyakorlat területén igen jó. Eredeti ötleteket kiválóan tud alkalmazni, amennyiben a részleteket megfelelő ismeri. Amennyiben többfajta megoldásra talál, azokat megfelelő rugalmassággal tudja kezelni. Kombinatív képessége szintén a már ismert dolgok, tevékenységek terén jelentkezik.

Kritikai képessége, azaz, hogy a megfelelő helyen és időben tolmácsolja véleményét fejlesztendő. Kritikai észrevételeit kontrollja kevésbé szabályozza, ezért ezeket általában a pillanatnyi hangulata és környezeti tényezők hatására hozza meg. Általában gondolkodás nélkül, hamar fogalmazza meg.

Optimizmusa, lelkesedése folytán megjelenő fantáziája, képzelete ritkán ragadja el, racionalitása révén - mely az ismeretlen helyzetek elkerülését segíti elő általában a realitások talaján marad.

Energiák, munkamód

Energiakészlete korosztályának megfelelő, sőt annál gazdagabbnak mondható. Impulzivitása miatt nehezen sikerül optimálisan beosztani energiáit. Nagyon ritkán elő is fordul, hogy kifut a rendelkezésre álló időből. Bár energiafelhasználása nem egyenletes, általában sikerül határidőn belül végeznie a kitűzött feladattal.

Fizikailag nagyon jól terhelhető. A pszichés terhelést is elviseli, a stressz-hatásokat jól kezeli, bár ez esetben nehézségeket okozhat szellemi fáradtsága, érzelmeinek változó ereje, felmerülő bizonytalanságok.

A munka tervezésében kevésbé vállal szerepet, inkább kívár, és a már megtervezett, meghatározott feladatok gyakorlati kivitelezését részesíti előnyben. Amint megfogalmazásra kerülnek a teendők, az elvégzésébe azonnal belevág. Változó energiabeosztása révén a hangsúly sokszor a folyamat végére helyeződik, hogy a határidőt tartani tudja.

Kitartását mind rövid, mind hosszútávon jól működteti, amennyiben változatosság jellemzi a feladatot. Vagy a részfeladatok változtatásával, vagy érzelmeinek a munkába való bevonásával. Ennek segítségével sikerül időben végeznie a feladataival. Amennyiben külső ingerek, vagy egyéb helyzetek eltérítik, újra visszatér a feladathoz, és rendben elvégzi.

A sikerekből építkezik, ezért sokat meg is tesz ezek eléréséért. Azt minden esetben igyekszik elkerülni, hogy tájékozatlansága ne kerüljön napvilágra.

Szellemi feladatok megoldásában önállóan szeret dolgozni, nehezen fogadja el a külső irányítást. Mindig határozottan kiáll saját véleménye mellett. Szereti a változatosságot, ezért kicsi a monotoniatűrése.

Határozottsága, döntésképesége révén rendelkezik irányítói képességekkel, de vezetői pozíció nem motiválja. Döntéseiért, cselekedeteiért általában felelősséget vállal, bár előfordul, hogy ez csak célirányos ráhatás által valósul meg.

Szociabilitás

Kapcsolatokra igényt tart, keresi is, de csak addig, ameddig önállóságát, autonómiáját meg tudja tartani. Amennyiben túlzottnak érzi a kötődést, eltávolodik. Kapcsolataiban

kiegyensúlyozottságra vágyik, mind tágabb, mind szűkebb környezetében. Szűkebb környezetében fontos, hogy biztonságban érezze magát, mely meg is valósul, így komfortérzete kielégítő. Új helyzetekben fokozatosan építkezik, vigyáz önállóságának megtartására. Fokozatosságát nem kíséri következetesség, előfordul, hogy ugyanolyan helyzetre egészen máshogy reagál.

Alapjában véve extrovertált személyiség. Amennyiben környezete nem lépi át az önmaga által felépített határt, nyitott a közösségi ingerekre.

Igényli, hogy a külvilág alkalmazkodjon hozzá, ő pedig csak annyira teszi meg, amennyire autonómiája megengedi, saját határait betartja.

A hagyományokat csak annyira veszi figyelembe, amennyire éppen szükséges. Jobban kedveli a változatos, új dolgokat.

Dominanciaigénye erős. A saját véleményéhez kitartóan ragaszkodik, mely konfliktushelyzeteket teremthet társas kapcsolataiban. Ezekbe erősen belemegy, legfőképpen ha személyiségét sértik. Mindent elsöprően védi intim szféráját. Sokszor benne is ragad a konfliktusban, azt feleslegesen hosszú ideig fenntartva.

Érzelmi élet

Érzelmeiben igazán mélyen a személyes szférájában érinthető meg. Arra törekszik, hogy tágabb környezetének ingerei saját érzelmeit ne érintse. Ez a törekvése azonban kevésbé sikeres, ha intim szférája kerül előtérbe abban az esetben hajlamos a spontán, gondolkodás nélküli érzelmi reakcióra. Ezt leszámítva igyekszik tudatosan irányítani spontán érzelmi megnyilvánulásait. Ezt sikeresen inkább a magánéletében, szűkebb környezetében előforduló helyzetekben tudja megvalósítani, tágabb környezetével kapcsolatban kevésbé jelentkezik a kontroll.

Szűkebb környezetében biztonságban érzi magát, komfortérzete jónak mondható, mégis általában a kiegyensúlyozatlanság érzése jellemzi. Ezt okozhatja nagyfokú vitalitása, energizáltsága, mely folyamatosan új helyzetek elé állítja, és mint minden új helyzet bizonytalanságot kelt benne. Ezen azonban jól tud uralkodni, a külvilág nem érzékeli határozatlanságát.

Indulatait spontaneitása, ösztönei irányítják. Igyekszik kontrollálni, visszafogni, melynek sikerességét befolyásolja adott lelki és fizikai állapota, valamint környezete.

Élményképessége, lelkesedése folyamatos. Amennyiben valami felkelti érdeklődését, úgy határozottan, magabiztosan, önállóan is elindul, hogy megvalósítsa és átélhesse a témához kapcsolódó élményt.

Életvitelére az impulzivitás a jellemző. Ezt alátámasztja változatosság iránti igénye, vitalitása is.

Megfelelő akarattal rendelkezik, melyet az élet minden területén alkalmaz, önmaga szempontjából nézve általában sikerrel. Tágabb környezetét tekintve a bizonytalanságát, kiegyensúlyozatlanságát fedi akaratával, szűkebb környezetében indulatait, érzelmi megnyilvánulásait igyekszik szabályozni.

Önmagához való viszony

Önértékelése változó. A külvilág felé igyekszik határozottságot, stabilitást mutatni, mely részben reálisnak is mondható. Alapjában véve azonban adott helyzettől, szituációtól függ. Szűkebb környezetére vonatkozó stabilitása, reális önértékelése megalapozott, bár függ a

pozitív megerősítéstől. Tágabb környezetében változó, pillanatnyi sikerei vagy esetleges kudarcai befolyásolhatják.

Kellő önbizalommal rendelkezik tettei megvalósításához és elhatározása mellett való kiálláshoz.

Önkontrolljának megjelenése változatos. Időnként megjelennek az önfegyelem jelei, de vitalitása gátat szab a folyamatos, egyenletes kontrollnak.

Önfejlesztési igénye mind szellemi, mind gyakorlati téren megjelenik. Inkább a már meglévő tudását fejleszti, jó tanulási képessége révén, valamint élményigénye kapcsán ez erős motivációval is párosul.

Az elismerés fontos számára, de nem feltétlenül anyagi vonatkozásban, hanem inkább érzelmi – kapcsolati szinten, teljesítményének elismerésében, a rá vonatkozó figyelem megélésében

Személyiségkép a 17. sz. írásmintához

Mentális képességek

A duktor gondolkodási sebessége gyors. Korának megfelelően célorientált, mely célok elérését sikerorientáltsága is erősíti. Enyhe kontroll jellemzi, mely megfontoltságot eredményez, ugyanakkor a spontaneitását és természetességét is engedi megnyilvánulni. Optimizmusa, lelkesedése az érdeklődését érintő területen jelentős, nyitott az új kihívásokra, általában véve töretlenség jellemzi. Új információkra befogadó, érdeklődik a körülötte zajló események, új helyzetek iránt, azonban ez nem jelent túlzott kíváncsiságot, nem terhelő másokra nézve. Ami újdonság számára, jól tudja szelektálni, és amennyiben szüksége van rá, és céljai elérésében előrelépést jelent, jól tudja hasznosítani mindennapjaiban. A helyzetfelismeréssel párhuzamosan lényeglátása jó. Enyhe kontroll mellett többnyire spontaneitás jellemzi, változó, hogy mi mennyire ragadja meg, melyet hangulati állapota is nagyrészt befolyásol.

Gondolkodásmódja inkább szintetizáló (az egészet átlátó), ugyanakkor megjelenik analizáló (részekből összetevő) képessége is. Amennyiben felméri, hogy az apró lépések a végső cél szempontjából kevésbé fontosak, nem időz el náluk. Általában lendületesen halad. Ösztönei erősen befolyásolják, valamint környezete visszajelzése is hatással van arra, hogy hogyan közelít dolgokhoz.

Struktúráló képessége jó, megfelelően tudja rendszerezni a gondolatokat, történéseket. Amennyiben lendületessége mégis megtörik, kicsit megtorpan, de határozottsága, kontrollja átsegíti a nehézségeken, helyre tudja rakni gondolatait.

Szintetizáló gondolkodásával összhangban következtető képessége, logikája inkább összefüggésekre épül, nagyobb összefüggésekben gondolkodik. Ha úgy alakul, analógiákra is épít, de jobban szereti összességében szemlélni a dolgokat. Kombinatív képessége jó. Logikusan szeret és tud gondolkodni.

Kommunikációs képessége szintén jó. Gyorsan, de tisztán érthetően tudja kifejezni mondanóját, szeret sokat beszélni. Ugyanakkor meghallgatja, és meg is tudja érteni a környezetét. Keresi a kapcsolatokat, de ha a helyzet úgy kívánja, mégis tud megfelelő távolságot tartani a külvilággal.

Szemantikus és vizuális memóriáját egyaránt tudja hasznosítani. A szavak, összefüggések, szabályok megértése mellett a vizuális-kép memória jeleit is jól rögzíti.

Kontrolltevékenysége korának megfelelő. Mivel képes a hatékonyan, a spontaneitás megtartása mellett működtetni, kifejezetten érettnek mondható. Korából adódóan még fejlődik is.

Érdeklődés

Érdeklődés területén humán-elméleti beállítottságú. Ugyanakkor az elméleti gondolatokat, dolgokat megfelelően, ösztönösen tudja érvényesíteni a gyakorlatban. Figyelemkoncentrációja jó, de környezete rövid időre befolyásolhatja, eltérítheti, megzavarhatja kitartását. Tanulás terén könnyen, gyorsan elsajátítja az új információkat. Elsősorban humán természetű tárgyak iránt érdeklődik, a reál terület távolabb áll tőle. Elmélet-gyakorlat terén egyaránt jól boldogul az új információk rögzítésével, mivel az elmélet elsajátítása után a gyakorlati hasznosítás nem okoz számára gondot.

Problémamegoldás

Problémamegoldás terén kreativitása leginkább a mások által felállított séma alkalmazásában mutatkozik. Azaz, a már ismert dolgokat képes más összefüggésben felhasználni, amihez önálló ötletek szükségesek. Problémák felmerülése esetén igyekszik rugalmasan közelíteni a megoldáshoz, mely sikeresnek mondható. Kombinatív képességét logikus gondolkodása segíti.

Az adok-kapok kritika terén az egyensúly megvalósítása fejlesztendő, mert ugyan mondanivalóját túlnyomó részt határozottan kommunikálja a külvilág felé, a kapott kritika elől inkább kibújik, illetve a jelzett probléma javításával kevésbé foglalkozik. Mindezeket a megnyilvánulásokat a néha előtörő érzelmei befolyásolják, melyeket kevés sikerrel ugyan, de megpróbál kontroll alatt tartani. Kommunikációjának ezen a területen még fejlődni szükséges. Érzelmeit és racionalitását egyensúlyban tudja tartani. Érdekeit, érveit tényszerűen, akaraterővel érvényesíteni tudja kedvesen, barátságosan, mások figyelembevételével. Fantáziája, képzelőereje jó. Az ötletek megvalósításának képessége is jellemzi. Optimizmus, energia, lelkesedés tölti be mindennapjait.

Energiák, munkamód

Korosztályának megfelelő energiával rendelkezik, melyet általában arányosan oszt be. Néha előfordul, hogy a munkavégzés végére mégis marad energiája. Mind fizikailag, mind pszichésen jól terhelhető. Ez utóbbit az írás készítésekor mutatózó kiegyensúlyozott lelki állapota jelzi. Ugyanakkor fizikai terheltség esetén előfordul, hogy szüksége van akarati energiájára a munka elvégzéséhez.

A munka tervezési folyamatára időt szakít, információkat gyűjt, gyakorlati tapasztalatok felhasználásának segítségével igyekszik megvalósítani az új feladatokat. Előfordul, hogy visszakanyarodik a munkavégzés során a folyamat elejére, hogy ellenőrizze a megfelelő indítást. Amennyiben szellemi téren alkot valamit, annak gyakorlati kivitelezéséből is kiveszi a részét. Munkájára mind formailag, mind tartalmilag igényes. A munkafolyamat végére is megfelelő hangsúlyt helyez. Kitartása jó, amit elkezd azt el is végzi, még ha esetleg nehézségekbe is ütközik.

Sikerorientáltság jellemzi a munkavégzés terén is. A kudarckerülés annyiban érinti, mint általában bármilyen tevékenység esetén szükséges, azaz a megtervezett, kidolgozott folyamat elvégzését ön maga ellenőrzi, mielőtt a végeredményt kiadná a kezéből.

Általában véve szeret önállóan dolgozni. Elfogadja a fő iránymutatásokat, szabályokat, és ennek megfelelően önállóan elvégzi a tevékenységet. A csoportszellem kevésbé motiválja, de szükség esetén tud másokkal együtt is dolgozni. Jó koncentrációképességével, figyelemkoncentrációjával és kitartásával összhangban monotóniatűrőse kiváló abban az esetben, ha a tiszta egyhangúság mellett megjelenik némi változatosság, pl. érzelmeit érinti vagy a részfeladatokat lehet váltogatni.

Mentálisan rendelkezik irányítói képességekkel. Gyors gondolkodása, lényeglátása, rendszerező képessége, nyitottsága alátámasztják, ezen képességét. A környezetével kapcsolatos kommunikáció terén viszont összeütközések adódhatnak, leginkább a már említett kritikai jelzések területén. Tetteiért felelősséget vállal, meg is védi véleményét, ha szükséges. Ugyanakkor nyitott mások véleményére, és figyelembe is veszi azokat döntéshozatalkor.

Szociabilitás

Kötődési igényét jellemzi, hogy szüksége van társas kapcsolatokra, keresi is, mégis bizonyos távolságot tart önállóságának megőrzése érdekében. Igazán akkor van biztonságban, ha közvetlen környezetében a másikat magához közel érezheti. Új helyzetben, környezetben csak kisebb idő elteltével, a szituáció megfelelő elemzése után képes felszabadultan viselkedni. Megválogatja, hogy kit enged közel az intim szférájához, és ő sem lép be mások intim szférájába. Illendő távolságot tart ezen a téren, ha nem mondják, nem kérdez.

Extrovertált személyiség, befogadó a külső ingerekkel szemben. Ugyanakkor mégis bizonyos szinten távolságtartó, mely által introvertáltsága is megjelenik. Leginkább a középút jellemzi. Autonómiájának megtartásával alkalmazkodik környezetéhez, és igényli azt is, hogy hozzá alkalmazkodjanak. Minden esetben megtartja önállóságát, addig alkalmazkodik, amíg jónak látja, ezen a téren nem befolyásolható. Hagyománytisztelete, újtó jelleme kiegyensúlyozott. Amennyiben szükséges felülkerekedik a szabályokon, de figyelembe veszi azokat, ösztönösen érzi, meddig mehet el bármilyen újítással, változtatással.

Dominanciaigénye időnként erősnek mutatkozik. Amennyiben biztos a dolgában, azt határozottan kifejezésre juttatja. Ha valamiben bizonytalannak érzi magát, megvárja a megfelelő alkalmat, és csak akkor helyezi magát a kívánt középpontba.

Alapjában véve konfliktuskerülő, de előfordul, hogy azért kerül konfliktusba, mert másokat hibáztat maga helyett, és ezt juttatja kifejezésre. Igyekszik elkerülni a vitás helyzeteket, vigyáz, hogy ne érintse mélyebben bármilyen nézeteltérés. Amennyiben kényes helyzet adódik, határozott érveléssel védi érdekeit.

Érzelmi élet

Életét temperamentuma és ezzel együtt megjelenő, hatékony kontroll vezérli. Igaz érzelmei erősen motiválják, befolyásolják a mindennapi helyzetekben, mégis igyekszik kontroll alá helyezni, visszafogni, nem akarja átvenni, átélni mások problémáját, kívülállónként igyekszik kezelni azokat.

Általában kiegyensúlyozottság jellemzi. Új, ismeretlen szituáció esetén sem veszi el magabiztosságát, hamar felméri a helyzetet, ha szükséges, alkalmazkodik de csak a megfelelő határok figyelembevételével.

Általában megérzi, ha ki nem mondott véleménnyel találkozik, így érzékenynek mondható, ugyanakkor távolságtartása, és önállóságának megtartása miatt inkább csak saját szféráját érintő dolgokkal kapcsolatban érzékeny.

Indulatkezelése kontrollált. Előfordul, hogy szabadon engedi érzelmeit, de ezt erősen befolyásolja az adott fizikai, lelki állapota. Kitörései inkább intim szférájának megsértése esetén történnek.

Élményekre vágyik, lendületessége jelzi, hogy ezekre gyorsan is reagál. Élménykészsége nagy, különösen az ösztönösség területén, mely a sport, az anyagiak, a mindennapi magánéletre vonatkozik. Ezen élmények megélése, átélése is jellemzi. Ugyanakkor szellemi kihívásokra is kapható, érdeklődéssel fordul ebbe az irányba is. Az ezzel kapcsolatos élmények átélése szintén erőteljes.

Ösztönei által irányított impulzivitását jól kontrollálja. Többnyire sikeres, érzelmi ingadozás nem fedezhető fel életében.

Önmagához való viszony

Önértékelésében reálisan, stabilan látja önmagát. A munka (tanulás) terén határozottság jellemzi, jól érzi magát a jelenlegi helyzetben. Életkorából adódóan otthoni szférájában önmaga helyzetének megítélése már nem annyira stabil, bizonytalanság, néha rossz közérzet jellemzi.

Önbizalma megfelelő, bízik abban, hogy amit elvállal, azt meg is tudja valósítani. Egyes helyzetekben szüksége van némi kezdeti támogatásra, nem mindig tud önállóan elindulni.

Önkontrollja jó, de igényli szűkebb környezetétől a megerősítést. Úgy, mint a munkavégzés esetében is, a kialakult helyzet után ellenőrzi saját viselkedését.

Önfejlesztési igénye egyaránt megjelenik szellemi és gyakorlati szinten is. Mivel a szellemi tevékenységet szereti és alapvetően jól kamatoztatja a gyakorlati szférában, kivitelezésben, így a fejlődés párhuzamossá válik.

Anyagi téren biztonságban érzi magát, megteremtésére törekszik, de nem elsődleges célkitűzései közé tartozik.

Személyiségkép a 14. sz. írásmintához

Mentális képességek

Az író személy gondolkodási sebessége korosztályához képest kissé lassabb. Pszichés aktivitása, tempója kiegyenlített, saját életritmusának megfelelő, aktuálisan kissé visszafogott. Új információkra elfogadó. Helyzetfelismerése jó, a beérkező gondolatokat megfelelően szelektálja, rövid megfontolás után ki tudja választani a számára fontos dolgokat.

Lényeglátási képessége jó, megfelelő sorrendet tud felállítani adott helyzetekben. Azonban amikor bizonyos esetekben megjelenik önkontrollja, az némileg lassítja a felismerési folyamatot.

Gondolkodásmódja inkább analízáló (részekben gondolkodó), mint szintetizáló (egészet vizsgáló). Bár az apró részletek ismeretére szüksége van, kontrollja segítségével igyekszik elkerülni a túlzott aprólékosságot. Ehhez segítséget nyújt kis mértékben megjelenő szintetizáló képessége, mely hozzájuttatja egyfajta átfogó ismeretanyaghoz, mely esetben elkerülheti az apró részletekben való elmélyülést.

Jó lényeglátási képessége ellenére a dolgokat kissé nehezen struktúrálja, rendszerezi. Sokszor folyamatosan, fennakadás nélkül halad, de néha előfordul, hogy megtorpan, elbizonytalanodik. Azonban ekkor sem adja fel, addig folytatja, amíg megtalálja a számára megfelelő eredményt.

Következtető képessége inkább analógiákra, tárgyszerűségekre épül. Mindezek mellett megjelenik kombinatív, variációs képessége is, amelyhez szükséges összességében is látni a dolgokat. Logikai képessége jó.

Kommunikációja a külvilág felé jó, érthetően tudja kifejezni mondandóját. Ugyanakkor a másokra való odafigyelés már kevésbé sikeres.

Szemantikus memóriája erősebb, mint a vizuális. Inkább szavak, összefüggések alapján memorizál, mint képek alapján.

Kontrolltevékenysége erős, Függ aktuális energiájától, hangulatától, az adott helyzettől, de többnyire nem akadályozó-jellegű önkontroll jellemzi.

Érdeklődés

Érdeklődése meghatározóan reál-elméleti. Bár a külvilág felé nyitott, jobban szereti megtartani önállóságát. Mindezt szerénységét jelezve tolmácsolja, ezért a közösség ritkán érzékeli autonómiára való törekvését. Szeret ötleteket adni, terveket szőni, melyek kreativitásának köszönhetően nem okoznak számára nehézséget. Néha fantáziavilágba keveredik, de határt szab megjelenő racionalitása, és így képes a realitások talaján maradni. Az ötletek, tervek gyakorlati megvalósításában változóan tevékenykedik.

Problémamegoldás

A problémák kezelésében mértéktartóan rugalmas. Kreativitása révén megtalálja azokat a dolgokat, helyzeteket, melyeket szükség esetén alkalmazni tud. A mindennapokban megjelenő bizonytalansága révén a megvalósításokban azonban nehézségek adódhatnak.

Kritika terén igyekszik egyensúlyt teremteni a külvilággal, mondandóját társai megbántása nélkül fogalmazza meg.

Energiák, munkamód

Energiakészlete a korosztályára jellemzőtől kissé elmarad. Általában azonban igyekszik az optimális helyzetet megteremteni, mely többnyire sikerül is. Ezért energia-beosztása hatékony, vagyis annyi energiát használ, amennyi éppen szükséges.

Fizikailag és szellemileg is kevésbé terhelhető. Kitartásának és a már említett energiafelhasználási módszerének köszönhetően el tud végezni olyan dolgokat is, melyek erején felülinek tűnhetnek. Megfelelő kezelési stratégiák és bizonytalansága hiányában nehezen birkózik meg a stresszhelyzetekkel, a feszültséget okozó szituációk rosszul hatnak érzelmi egyensúlyára.

Igaz elméleti beállítottsága révén inkább tervező típus, a munkavégzés kezdetekor belevág a dolgokba, amint lehetséges. Mind formailag, mind tartalmilag igényes a munkájára. Ragaszkodik az elindított sémához, véghezvitelben új impulzusok megjelenése sem akadályozhatja vagy módosíthatja a már elkezdett menetet.

Sikerorientáltság kevésbé vezérli. Mivel inkább a tervezés érdekli, a gyakorlati kivitelezéskor némi kudarcckerülés jellemzi. Inkább elkerüli a gyakorlatban való részvételt, ha nem biztos a sikerében.

Önállóan szeret dolgozni. Ha a munkafolyamat úgy kívánja, akkor egy kisebb csoport tagjaként is megállja a helyét, de a tevékenységek elvállalásakor ügyel arra, hogy minél kevesebb ilyen helyzet adódjon.

Az önálló munkavégzés előnybe részesítésének eredményeként irányítói, vezetői munkakörre nem vágyik. Bár empátikus, kommunikációs és kritikai képességei lehetővé tennék, az autonómiájának megtartása fontosabb számára. Döntéshozatalnál is a saját véleménye, elhatározása a döntő.

Szociabilitás

Erős a kötődési igénye, mely szűkebb körben mutatkozik meg. Akkor érzi biztonságban magát, ha a másikat magához közel érezheti. Tágabb környezetben nehezen oldódik fel, intim szférájához nem enged közel, ugyanakkor ő sem mutat több érdeklődést mások magánéletére vonatkozóan, mint amennyit az adott helyzet esetleg megkíván.

Nyitottsága, zártsága szintén változó. A már ismert környezetben – mely a szűkebb kapcsolataira vonatkozik - oldottan viselkedik, az új helyzetek bizonytalanná teszik, ezért eleinte visszafogott. Amennyiben a helyzet az elvárásainak megfelelően alakul, úgy megnyílik, de akkor is csak mértékkel, a külvilággal szemben mindig megtart egy bizonyos határt.

Autonómiáját megtartva igényli, hogy a külvilág alkalmazkodjon hozzá. Az ő alkalmazkodása a külvilág felé jó, bár felméri a helyzetet, hogy mikor mennyire szükséges.

Hagyománytisztelet, szabálykövetés terén, ha úgy adódik, az előírások szerint tevékenykedik, de amennyiben szükséges kis mértékű rugalmasságával az újításoktól sem riad vissza.

Alapjában véve konfliktuskerülő. Feszültségeit lefékezi, nem vetíti ki a közösségre. Nem akarja, hogy bármilyen nézeteltérés mélyebben megérintse, ezért kerüli a vitás helyzeteket.

Érzelmi élet

Érzelmei nem irányítják. Spontán érzelmi megnyilvánulásait racionalitása révén jól tudja kezelni.

Kiegyensúlyozottsága helyzettől, helytől függő, de általánosságban mind otthoni mind tágabb környezetben kiegyensúlyozottnak tekinthető.

Egyes helyzetekben érzékenyen reagál dolgokra, esetenként megérzi, ha ki nem mondott véleménnyel találkozik, de nagyrészt elsiklik felette, igyekszik távol tartani magát attól, hogy érzékenysége felszínre kerüljön.

Ennek eredményeként indulati megnyilvánulásait a kontroll jellemzi. A szabad megnyilvánulásnak gátat szab.

Szellemi, közösségi élmények irányában kis mértékben nyitott, mert racionalitása és gyakran megjelenő kontrollja, érzelmeinek tudatos irányítása visszahúzó erővel hat az élmények átélésére vonatkozóan.

Önmagához való viszony

Önértékelése változó. Gyakran külső megítéléstől teszi függővé a saját magáról kialakított képet. Ennek kapcsán önbizalmát erősíteni szükséges, bár akarati irányítása miatt a külvilág felé bizonytalanságát kezelni tudja.

Önfejlesztési igénye a szellemi szféra felé irányul.

Szükséges számára, hogy teljesítményét elismerjék, tevékenységét figyelemmel kísérik.

Személyiségkép a 6.sz. írásmintához

Mentális képességek

Az író személy gondolkodását inkább a lépésről lépésre történő előrehaladás jellemzi, mint a mindenáron való cél-, v. sikerorientáltság. Pszichés tempója az írás idejében visszafogott, korosztályához képest lassabb. Mindezeket erős kontrollja alakítja. Az új információkra való nyitottságát hátráltatja visszafogott magatartása. A új ismeretek, dolgok felé való irányultsága változó. Inkább a biztosnak tűnő dolgokhoz ragaszkodik.

Lényeglátását, valamint annak megállapítását, hogy mely helyzetek milyen fontossággal bírnak, erősen befolyásolják érzelmei, így az eredmény igen változatos.

Gondolkodásmódja inkább analízáló (részekből összetevő) mint szintetizáló (az egészet átlátó). Szüksége van az apró részletek ismeretére, hogy egészében is lássa az összefüggéseket.

Jó lényeglátása ellenére nehezen képes új, önálló rendszereket felállítani. Amikor már az apró részekből összeáll az egész, kialakul a rálátása, ez esetben már nem okoz gondot, hogy jól struktúrálja a helyzetet.

Következtetőképessége inkább analógiákra épül, tárgyyszerűsége, tényekre támaszkodik.

Biztonságát megerősítendő, külső véleményre, visszajelzésre is szüksége van, de ezeket csak a háttérben, önmagában értékeli, külső szemlélő számára észrevétlenül.

Logikai gondolkodása szintén analóg formában jelentkezik. A már ismert témákban, helyzetekben tájékozódik a legjobban. Elsőként szüksége van a részek, tények ismeretére, melyek alapján felállítja az egészet, és ezek után tud logikusan következtetni.

Kommunikációja összetett. Szeretné világosan, érthetően kifejezni magát, de visszafogottsága miatt ezzel kapcsolatos erőfeszítése nehézségekbe ütközik.

Inkább szemantikus, azaz a következtetésre, gondolkodásra épülő memóriája a mérvadó, mint a vizuális, azaz a látásra alapuló.

Önkontrollja közepesnek mondható. Alapvető visszafogottsága, érzelmei miatt előfordul, hogy szigorúbb önmagához, mint szükséges. Kontrollja inkább a távolságtartásra vonatkozik, az érzelmeiből fakadó kétségek, kérdések irányítják.

Érdeklődés

Ahhoz, hogy érdeklődését bármi is felkeltse, mindenképpen fontos számára, hogy érzelmeit megérintse. A reál pálya, - melynek alapja a szisztematikus gondolkodás, matematika, műszaki dolgok, - jobban foglalkoztatják, könnyebben felkeltik érdeklődését. Leginkább, azért, mert elkülönülve, önállóan végezhető tevékenységek. Bár a humán területek iránt is érdeklődést mutat, nehezen nyílik meg, de ha megfelelő a külső motiváció, legördülhetnek az akadályok. Elméleti beállítottsága a domináns, ha úgy adódik, akkor az ötletek kidolgozásában vállal inkább szerepet, a gyakorlati kivitelezésben kevésbé jártas.

Figyelemkoncentrációja rövid távon valósul meg. Ha valami megzavarja, kizökkenti, hamar eltávolodik az adott témától.

Tanulási képessége fejlesztendő. (idén kezdte tanulmányait eddigi munkájától teljesen eltérő területen). Mivel az új dolgok felé való nyitottságát hátráltatja visszafogottsága, inkább a tapasztalatokra épít. Meg kell találnia a motivációt, a múlttal, ismerttel való kapcsolatot, hogy befogadóvá váljon.

Problémamegoldás

Kreativitása reprodukzív, a már ismert sémát tudja használni más helyzetben, problémában. Kevésbé rugalmas, mert az ismert, régi dolgokhoz, múlthoz ragaszkodik biztonságérzete miatt.

Kritikai képesség: megfelelő helyen, időben, módon jelezni a kritikai véleményt. Erős érzelmi beállítódása miatt inkább visszafogja véleményét, nehogy véletlenül is megsértsen bárkit is, még ha igaza is van.

Érveit igyekeznek megmagyarázni, megvédeni, de érzelmei visszafogásával kommunikál.

Fantáziájának határt szab biztonság-keresése, mely miatt inkább a realitások terén marad. Tények, tárgyak, múlt, reális, hitelesített dolgok fonják át életét, szemantikus memóriája a domináns, így a képzelet szintjére nehezen, vagy inkább nem is emelkedik.

Energiák, munkamód

Energiakészlet korosztályához viszonyítva gyengébb, mert pszichés tempója lassítja, gyengíti. (ezt okozhatja jelzett gyógyszereszedése is). Energiáját tudatosan igyekeznek optimálisan beosztani, melyet nem mindig sikerül véghezvinnie. A folyamat végére általában elfárad, vagy az eleinte megjelenő lelkesedését elveszti. Fizikailag kevésbé terhelhető, a stresszhelyzeteket is rosszul éli meg.

A munkavégzés terén inkább a végrehajtás, mint a tervezés foglalkoztatja, ugyanakkor érdekelné ez utóbbi is, de ötleteit bizonytalansága miatt kevésbé hozza felszínre. Jelenlegi tempóját tekintve munkavégzése visszafogott, a határidők nehézkes betartásából kifolyólag a folyamat végére sűrűsödik a tényleges, intenzív munka. Ugyanakkor igényes a munkájára, szeretne precíz, tökéletes munkát kiadni a kezei közül, de ezt a sikertelen energia-, és időbeosztás akadályozza.

Kudarckerülés jellemzi. Olyan munkát vállal, amelynek lefolyását ismeri, vagy a feldolgozáshoz szükséges ismert sémát tud használni.

Önállóan szeret dolgozni. Általában szüksége van valamilyen fajta irányvonalra, vagy az előbb említett tapasztalatra, vagy sémára, vagy irányvonalra, de magát a munkafolyamatot önállóan szereti végezni, csoportmunkát inkább kerüli.

Koncentrációja rövid távon funkcionál, így monotoniatűrés sem jellemzi, annak ellenére, hogy az egyformaságot jellemző sztenderdekhez, sémákhoz ragaszkodik.

Felelősségvállalás terén igyekeznek kiállni saját tetteiért. Ugyanakkor előfordul, hogy inkább kompromisszumot köt, megalkuszik.

Szociabilitás

Kötődés terén nagyrészt bezárkózik, magába fordul, távolságot tart, és kifele is ezt jelzi.

Amennyiben kapcsolatteremtése sikeres, akkor az már biztos alapokon áll. Ahhoz, hogy a számára szükséges biztos kötődésig eljusson, hosszú folyamat vezet. Elsősorban azon kell dolgoznia, hogy feloldódjon, ezzel bizonytalanságán tudna úrrá lenni, majd elkerülő magatartásán változtatva nyíljon a közösség felé. Tudatosan választja, határozza meg közelebbi ismeretségi körét, melyhez aztán erősen kötődik.

Introvertáltsága bizonytalanságából adódik, kapcsolatteremtés, új helyzet esetén. Érzelmes ember, de leginkább önmaga érzelmeivel, érzéseivel foglalkozik.

Kevésbé igényli, hogy hozzá alkalmazkodjanak, és ő is inkább a saját, szűk közösségénél alkalmazkodik.

Hagyománytisztelete erősebb, mint újításra vonatkozó ambíciója. Mint már említésre került, az ismert szituációkat fel tudja használni új esetekben, így kisebb mértékű újítási érzéke megjelenik.

Dominanciaigény nem jellemzi.

A konfliktusokat kerüli. Amennyiben megérinti a külvilág történése, akkor is inkább visszafogja érzelmeit, véleményét, kerüli a vitát.

Érzelmi élet

Beleérzőkéességét elnyomja, arra törekszik, hogy a külvilág ne érintse meg. Spontán, természetes reakciói felett kevés a tudatos kontroll, irányítás, mégsem törnek felszínre indulatai, érzelmei. Mind önmagát tekintve, mind a külvilág által sugárzott, mélyreható érzellemmel kapcsolatos helyzeteket kerüli.

Kiegyensúlyozottsága helyzettől, helytől függ. Ismert környezetben, helyzetben, szabályokra épülő tevékenységek esetében kiegyensúlyozottan viselkedik. Új, ismeretlen, tágabb környezetben bizonytalanság jellemzi.

Visszafogottsága élménykészségére, lelkesedésére is erős hatással van. Bár humán-elméleti beállítottságú, mégsem tudja élményként megélni azokat a dolgokat, melyek szellemi szféráját érintik.

Önmagához való viszony

Önértékelés tekintetében a világban elfoglalt helyében bizonytalan, ezzel kapcsolatos érzéseit feszültség jellemzi. Ez komfortérzetét rosszul befolyásolja. Kisebb mértékű önbizalmát is önértékelési gondjainak köszönheti.

Szellemi síkon vágyik önfejlesztése, de a kevésbé sikeres gyakorlati terület nem igazán érdekli.

Személyiségkép a 29. sz. írásmintához

Mentális képességek

Az író személy optimista, célirányos, ambiciózus, gondolkodási sebessége gyors, lendületes. Gyorsasága ellenére elég megfontolt, jó kontroll jellemzi.

Az új információkra nyitott, érdeklődő.

Helyzetfelismerése, lényeglátása jó. Az információkat gyors gondolkodásának megfelelően hamar befogadja, megérti. Jól szelektálja, hogy mely információ mennyire fontos a számára vagy az adott helyzetben.

Gondolkodásmódja alapvetően szintetizáló (az egészet átlátó). Ugyanakkor megjelenik kis mértékű analízis (részekből összetevő) képessége is, amennyiben az összbenyomás alapján megállapított véleményét ellenőrizni kívánja.

Strukturáló képessége megfelelő. Ha már átlátja, akkor jól tudja megszerezni a dolgokat. Amennyiben nehézségekbe ütközik, akkor is kitartóan igyekszik elérni a kitűzött célt.

Szintetizáló gondolkodásával összhangban következtető képessége, logikája inkább összefüggésekre épül. Előfordul, hogy analógiákra is épít, de jobban szereti összefüggésekben szemlélni a dolgokat. Jó a kombinatív képessége, a variációs készsége is, mely úgy is megnyilvánul, hogy esetleg kockázatos vagy érzelmileg motivált, nem szokványos ötleteket is felvet. Logikusan szeret és tud gondolkodni.

Kommunikációs képességének a külvilág felé irányuló része jó. Gyorsan, tisztán, érthetően tudja kifejezni mondanóját azok számára, akik tudják fel tudják venni vele a tempót. Az ellenkező irány gyengébbnek tűnik, mert környezete mondanivalójára figyel, de azonnal reagál, véleményez, esetleg vitatkozik, és mások meglátásainak helyességét csak erős meggyőzés után fogadja el. Ezért erre érdemes jobban odafigyelnie.

Kontrolltevékenysége annyira működik, amennyire szükséges. Kerüli a kötöttséget, ezért a kontrollt is, de azért igyekszik figyelni az élet minden területén.

Érdeklődés

Érdeklődés területén humán-elméleti beállítottságú, ugyanakkor a reál beállítódás is erős. Szereti a közösséget, de autonómiára törekszik. Elméleti beállítódását igazolja, hogy szeret ötleteket adni, feladatok tervezésében szívesen vállal szerepet. Sokszor ötleteiben, fantáziájában él, elvont gondolkodás is megjelenhet. Ötleteit, terveit szükség esetén a gyakorlatban is tudja kamatoztatni, megvalósítani, de ezt leginkább másokkal együttműködve teszi, szereti a közös munkát. Önállóságra törekvő és az önállóságot fontos értéknek megélt személy. Az önállóságot igazából akkor éli meg, ha a külvilág tudomására tudja hozni, és megkapja a számára megfelelő visszajelzést.

Mivel az új információk felé érdeklődéssel tekint, hosszú távú figyelemkoncentrációja fejlesztendő. Hamar elkalandozik, rövid ideig tudja csak lekötni egy adott téma. Amint valami új adódik, már elvonja figyelmét az eddigiekről.

Az író személy fejlett tanulási képességekkel rendelkezik. A változatos, színes tanulási módszereket részesíti előnyben. Szereteágazó érdeklődése miatt esetleg nem mindig képes kiszűrni a számára szükséges ismereteket, ezért minden új információt igyekszik befogadni. A részletekben való elmélyülés helyett inkább az ismeretekről szóló átfogó vélemény kialakítására törekszik. Ez segíti mind a humán, mind a reál beállítódásának kiteljesedését is. Társaságban több témához is hozzá tud szólni.

Problémamegoldás

Mivel gondolkodása alapvetően érdeklődő, hozzásegíti, hogy sokfajta megoldás irányában legyen befogadó, ezek pedig a magas szintű kreatív képesség alapjai. Változatos megoldásokat igyekszik és képes kitalálni. Azt, hogy melyik ötlet alkalmazható a leghatásosabban, mások segítségével célszerű meghatározni, mert általában szerinte csaknem mind megfelelő, és sokszor nem is érti, hogy a környezet miért veti el némelyiket.

Gyorsan megtalálja helyét ismeretlen közegben, környezetében előforduló változások esetén is. Feltérképezi a viszonyokat és kiváló helyzetfelismerése folytán eldönti, hogy akar-e azoknak megfelelően viselkedni. Amennyiben számára fontos érzelmi kérdésekről esik szó, esetleg elveszti objektivitását és ragaszkodik saját álláspontjához.

Szemantikus gondolkodásmódjának köszönhetően képes átlátni a kapcsolatokat a különböző dolgok között. A megállás, megtorpanás azonban nehezebbre esik, így a jelenségek hosszú távra nem kötik le érdeklődését.

Kritikai képessége, racionalitása fejlesztendő. Ugyanúgy a külvilág felé felmerülő bármilyen kritikájának közvetítése, és ezzel együtt felvállalása, mint a feléje irányuló elfogadása, esetleges kijavítása.

Lelkes, jó képzelőerővel rendelkező személyiség. Fantáziájának határt szab időnként megjelenő racionalitása, melynek köszönhetően a szükséges mértékben sikerül a realitások talaján maradnia. Változatos, színes gondolatait érvényesíteni tudja a mindennapjaiban is.

Energiák, munkamód

Energiakészlete a korosztályának megfelelő, sőt annál gazdagabbnak mondható. Energiabeosztás terén igyekszik optimálisan kihasználni készleteit, azonban néha kifut az időből, mivel az energiával való gazdálkodását nehezíti lendületessége, impulzivitása, valamint az előkészítés, tervezés elhagyása. Ezért alapvetően nehézségekbe ütközik számára az egész feladatra vonatkozó jó energiabeosztás.

Fizikailag jobban terhelhető rövid és hosszú távon is, mint pszichésen. Kitartásának köszönhetően fáradtság esetén akarati energiája felhasználásával fejezi be munkafolyamatot. A stresszhelyzetekkel nehezen birkózik meg, rosszul hatnak érzelmi egyensúlyára, pedig a hirtelen reagálásával, véleménynyilvánításával ő maga idézi elő, keresi a stresszhelyzeteket.

Munkavégzése gyors, inkább tartalmilag igényes a munkájára, a formai dolgokat mellőzi. Amit elkezd, azt többnyire véghezviszi, még ha saját gyorsasága szerteágazó érdeklődése részben akadályozza is.

Munkával kapcsolatban kitartása hosszú távon is fellelhető, bár akarattal kell szabályoznia, mert az új ingerek esetleg magukkal sodornák.

Sikerorientált, céljai elérésében a külvilág motiválása még erősebbé teheti. A kudarcot munkája végeredményének laza ellenőrzésével kerüli el. A közösség közreműködését akkor veszi szívesen, ha az megfelelő ingerrel motiválja tevékenységét.

Egy adott csoportban leginkább az ötletgazda szerepét tölti be. A tervek gyakorlati kivitelezésében is szívesen vállal szerepet, inkább a csoport részeként, mint önállóan. Szereti a változatosságot, nehezen tűri az egyhangú, monoton dolgokat.

Döntéshozatal során gyors, szereti is ezt a fajta feladatot. Miután már döntött, sokszor megszűnik számára a probléma, ezért újabbat keres. Szeret vitatkozni, megmérkőzni, ezt is kihívásnak tekinti, még sérülés árán is belemegy. Elképzeléseihez erősen ragaszkodik.

Döntéseiért, munkájáért felelősséget vállal, lendületessége miatt azonban ez másodlagos számára, elsiklik felette.

Szociabilitás

Kötődési igénye erősnek mondható. Fokozott kapcsolatteremtés jellemzi. Társas kapcsolatok iránti érdeklődése kellő kíváncsiságával és közeledésével jelenik meg. Önmagáról keveset beszél. Következetlen, mert erősen irányítják megérzései, melyeket tudatosan nem tud kezelni.

Alapvetően extrovertált személyiség.

Minden esetben megtartja önállóságát, csak addig alkalmazkodik, ameddig szükséges, ezen a téren nem befolyásolható.

Szellemi, ötletgazdag, fantáziadús beállítottsága gátat szab a hagyománytiszteletnek, de ha a helyzet úgy kívánja, és elkerülhetetlen, betartja a szabályokat, figyel a hagyományokra.

Dominanciaigénye erős. Szereti, ha figyelnek rá, foglalkoznak vele, mivel a figyelemből és a társaságból építkezik.

Keresi a kényes, vitás helyzeteket. Amennyiben személyét, közvetlen környezetét sértik, akkor az illendőség határait figyelmen kívül hagyva, - esetleg a témát feleslegesen hosszú ideig fenntartva, - benne ragad a konfliktushelyzetben.

Érzelmi élet

Érzelmekben leginkább közvetlen környezetében érinthető meg. Bár érdeklő a külvilág is, mégis arra törekszik, hogy ne érintse meg erősen. Humán beállítottságának köszönhetően ezt azonban ritkán sikerül megvalósítania. Ennek tükrében érzelmi megnyilvánulásai is változóak, alapvetően a spontaneitás jellemzi, kevés kontrollal. Bár próbálja tudatosan, tervezetten irányítani érzelmeit, ebben csak kisebb sikerei vannak, azok is inkább a tágabb környezetre vonatkozóan, magánéletében változó.

Közvetlen környezetében igyekszik megteremteni az érzelmi biztonságot, de csak rövid ideig. Nyitottságából kifolyólag érzékeny, intim szféráját érintő helyzetekre erősen reagál.

Indulatait spontaneitása irányítja, ezért megnyilvánulása változatos. Részben engedi szabadon áramlani, figyelmen kívül hagyva a következményeket. Máskor meg kontroll alatt tudja tartani, sikerül elfojtania feltörő reakcióit. Ez nem csak az adott helyzettől, hanem mindenkori lelki és fizikai állapotától is függ.

Élménykészsége, lelkesedése erőteljes. Leginkább a szellemi szféra irányában, de az ösztönök terén is vevő az élményekre.

Érzelmi kontrollja és akarata esetleges, véletlenszerűségekkel teli.

Önmagához való viszony

Önértékelése reális, aránylag stabilnak mondható. Bizonytalanságot a világban elfoglalt helyével kapcsolatban érez. Szeretne minél több helyet elfoglalni, de a mindennapokban tapasztalt negatív hatások sértik komfortérzetét, továbbá az igyekezet, hogy ellenőrizze magát, akadályozzák felszabadultságát. Előfordul, hogy úgy érzi, nem tud megfelelni a mindennapi elvárásoknak. Önbizalma ezáltal ingatag, viszont ezeket az helyzeteket használja fel a továbblépésre. A tervezés, ötlet szintjén még hiszi, hogy meg is tudja valósítani az elképzeléseket, de ha végrehajtásban, megvalósításban elbizonytalanodik, akkor sem igényel támaszt, inkább abbahagyja. Önkontrollja ugyanúgy, mint gondolkodásmódja, egyben, a dolgok összességére vonatkozóan jelenik meg. Azaz, globálisan próbálja kontrollálni

tevékenységét, érzelmeit, reakcióit, a részletek elkerülik figyelmét. Leginkább a környezettel, külvilággal kapcsolatban figyeli önmagát. Önfegyelme, önirányítása még fejlődhet. Önfelnevelési igénye szellemi területen mutatkozik meg. A gyakorlati dolgok iránt - motiváltság hiányában - kevésbé érdeklődik.

Igyekszik anyagi biztonságot teremteni magának, amely jelenleg úgy tűnik, hogy megfelel elvárásainak. Anyagiasnak nem mondható, sőt, a megszerzett javakat hajlamos könnyen kezelni. Ösztönei erős hatással vannak életvitelére.

© Szőke Csilla

A mű eredeti formájában, változtatás nélkül bárki által szabadon és kizárólag ingyenesen terjeszthető.

Az eredeti formában történő ingyenes terjesztésén kívül a szerző minden jogát fenntartja.

A mű a készítő tulajdonát képezi és szerzői jogi védelem alá esik.

A mű bármely részletének felhasználása csak a szerző és cím együttes feltüntetésével lehetséges.

Bármilyen más felhasználást, különösen beleértve a mű sajátos címének felhasználását, a mű átdolgozását vagy kiegészítését csak és kizárólag a szerző engedélyezheti.

A mű részleteinek felhasználása kereskedelmi célt vagy haszonszerzést szolgáló más munkákban csak a szerző írásos engedélyével lehetséges.

Irodalomjegyzék

Diane Paul: Balkezesek kézikönyve

Blakeslee1982/Kinder sind Kinder

W. Barna Erika: Beszél az írás

Grafológia 2001/1 és 2004/8 (A Grafológiai Intézet szakmai lapja)

Dr. Agárdi Tamás – Dr. Szidnai László: A grafológia kézikönyve

F. Visnyei Irma – Gulyás Jenő István – Katona Ágnes – Vékony Györgyi:
A grafológia alaptankönyve 2.

Internet: www.vital.hu és www.harmonet.hu

Mellékletek

Kérdőív

Írásminták 1-20-ig

Jegyzőkönyvek 1-20-ig

Írásminták 21-40-ig

Jegyzőkönyvek 21-40-ig